

Magnus Thorstensson, 08-677 28 06
magnus.thorstensson@energiforetagen.se

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
cc: fredrik.forsberg@regeringskansliet.se

En kapacitetsmekanism för elmarknaden (KN2024/00779)

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen delar slutsatsen att det bör finnas en kapacitetsmekanism i Sverige även efter den 15 mars 2025 och att denna åtminstone under en övergångstid bör vara en strategisk reserv.

Energiföretagen anser att finansieringen av en kapacitetsmekanism i form av en strategisk reserv ska ske via en avgift till den systemansvariga myndigheten där avgiftens storlek baseras på den mängd el som tas ut för förbrukning i uttagspunkterna.

Energiföretagen menar att finansieringen av andra former av kapacitetsmekanismer måste utgå från dess utformning och omfattning.

Yttrande

Kapacitetsmekanismen i framtiden

Vi vill framhålla att det grundläggande motivet till en kapacitetsmekanism är att säkerställa resurstillräcklighet, inte att uppfylla de krav som ställs kopplade till driftsäkerhet genom t.ex. EU:s nätverkskoder eller att generera investeringar för att genomföra en omfattande elektrifiering.

Som Energiföretagen framförde i sitt remissvar på Svenska kraftnäts rapport "Framtidens kapacitetsmekanism för att säkerställa resurstillräcklighet på elmarknaden" (KN2023/02811) måste det förtydligas vilket problem som en kapacitetsmekanism, såsom en bred kapacitetsmarknad, ska lösa. Ett växande elsystem behöver inte per se betyda att risken för effektbrist kommer uppstå eller öka.

Rapporten från Svenska kraftnät ger inte tydliga motiv för varför en bred kapacitetsmarknad ska införas. I sammanhanget är det av vikt att skilja mellan prognosfel, driftsäkerhet och elektrifieringens behov av ett utbyggt elsystem. För dessa aspekter finns väldefinierade mekanismer för att hantera ansträngda situationer, såsom t.ex. strategisk reserv, mothandel och ett definierat balansansvar. Energiföretagen finner att rapporten blandar samman de

underliggande aspekterna och lyckas inte klargöra vilket av de etablerade mekanismerna som inte kommer lösa sin uppgift framgent. Därmed är det inte givet att en bred kapacitetsmarknad bäst löser de utmaningar som väntar.

Oavsett om de rättsliga kraven för att kunna införa en kapacitetsmekanism från 16 mars 2025 är uppfyllda eller inte, bör ytterligare åtgärder genomföras för att undvika eller minimera behovet av en kapacitetsmekanism. Inte minst genom att skapa förutsättningar för förbrukningsflexibilitet. En förutsättning för att kunderna ska kunna agera är att de har aktuell information och i detta är realtidsinformation från reglermarknaden central. Även om dagens eftersläpning kommer att kortas från två timmar till trettio minuter är detta dock inte tillräckligt utan Svenska kraftnät måste få i uppgift att publicera information närmare realtid.

Finansiering av kapacitetsmekanismen

Energiföretagen kan principiellt instämma i lämpligheten att finansieringen av en kapacitetsmekanism ska ske via en avgift till den systemansvariga myndigheten där avgiftens storlek baseras på den mängd el som tas ut för förbrukning. Då omfattningen är baserad på ett förväntat prognosfel är det rimligt att finansieringen utgår ifrån balansansvaret i uttagspunkterna då de balansansvariga har möjlighet att påverka sina egna prognoser.

I det fall kapacitetsmekanismen består av en strategisk reserv delar Energiföretagen principiellt förslaget att finansieringen sker via balansansvaret i uttagspunkterna. Dock finns i nuläget vissa oklarheter rörande balansansvaret, vilket är kopplat till Svenska kraftnäts regeringsuppdrag (KN2023/03647) att ta fram en kompensationsmodell för kostnader för elleverantörer vid aktivering av efterfrågeflexibilitet. Det måste säkerställas att inga relevanta aktörer kan undvika att bidra till finansieringen.

Energiföretagen anser det dock inte vara självklart att finansieringen av andra modeller på kapacitetsmekanismer ska utformas på samma sätt som för en strategisk reserv. Som framgår ovan menar föreningen att Svenska kraftnät inte i tillräcklig grad förtydligat vilket problem som deras förslag är avsett att lösa. Medan de balansansvariga principiellt kan anses ha rådighet över exempelvis prognosfelet, kan andra delar argumenteras vara Svenska kraftnäts ansvar och därmed bör finansieras via t.ex. stamnätstariffen. I sammanhanget vill Energiföretagen påpeka att elanvändarna visserligen kan betraktas som ett kollektiv, men att grupperna elkunder respektive nätkunder inte är identiska varför finansieringsbördan varierar beroende på om den sker via avgifter i balansansvarsavtalet eller via stamnätstariffen. Energiföretagen menar därför att finansieringsmodellen för en strategisk reserv nödvändigtvis inte är lämplig för en bred kapacitetsmarknad enligt Svenska kraftnäts förslag utan behöver utredas vidare.

Energiföretagen vill också framhålla vikten av långsiktighet rörande framtida avgifter då dessa är av betydelse i prissättningen gentemot kunderna. Historiskt har framförhållningen för marknadens aktörer varit alltför begränsad.

Stockholm som ovan

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Åsa Pettersson', with a long horizontal flourish extending to the right.

Åsa Pettersson

Vd, Energiföretagen Sverige